

MS. c. Zerrin Işık Tüfekçi

www.evreseldis.com.tr

SAĞLIK İLETİŞİMİNDE SOSYAL MEDYANIN ÖNEMİ

Sağlık, insan için en önemli hayati olgulardan biridir. Sağlık söz konusu olduğunda insanın istekleri, arzuları, ihtiyaçları hiç kuşkusuz ön sırayı alır. Değişen dünyanın dinamiklerine bakacak olursak, artık dijitalleşen dünya, yaşamımızdaki pek çok alışkanlığımızın değişimine ve dönüşümüne şahitlik ediyor. Eskiden insanlar için hasta olduğunda iyileşmek yeterli iken, bugün koruyucu tıp çalışmaları sayesinde insanlar hasta olmadan önce, sağlıklarını nasıl koruyacaklarını ve daha sağlıklı birey olmak için neler yapmaları gerektiğini konuşuyorlar ve önemsiyorlar. Sağlık iletişimi, hasta olmadan önce sağlığı konuşurken, hastalandıktan sonra da insanlar nasıl iyileşecek onun üzerine kuruluyor.

Dünya Sağlık Örgütü 1948 yılında, sağlığı "Sağlık, sadece hasta ve sakat olmama durumu değil, aynı zamanda bedensel, ruhsal ve sosyal olarak tamamen rahat, iyilik içerisinde olma halidir" olarak tanımlıyor. O yıllar için bu tanım yeterli görülmeğe iken, günümüzde bu sağlık tanımı eksik kalıyor. İnsanın içinde bulunduğu çevrenin de sağlıklı olması ve kendi sağlığını koruyabilmesi için, sağlık konusunda ulaşabileceği bilgilere de kolay ulaşabiliyor olması gerekiyor. İşte bu noktada günümüz dünyasında, eski medyanın yerini hızla yeni medya alıyor.

Yeni medya dediğimizde aklımıza sosyal medya, dijital televizyonlar, bilgisayar oyunları, internet, akıllı telefonlar gibi dijital teknolojilerin içinde bulunduğu medya gelmektedir. Bu mecralarda yer alan haberler, videolar, paylaşımlar, fotoğraflar ve yaşam öykülerinin hepsi, insanların hayatında farkındalık ve davranış değişikliğine yol açabiliyor. Sosyal medya bugün çığ gibi büyüyerek, "ben asla yer almam" diyen pek çok kişiyi ve kurumu da içine almaya başladı. Ülkemizde sağlık alanı, pek çok açıdan kısıtlayıcı koşullar içermektedir. Örneğin ciddi olarak reklam yasağı olan ve yıllarca pek çok kişi ve kuruluşa bu neden ile ceza uygulanan sağlık sektörü, bugün sosyal medya da ve dijital platformlarda çok farklı amaçlarla kullanılmaktadır. Farklılaşmak için, ortamların görünüşüne, kokusuna, personelin kıyafetlerine, kurumsal kimliklerine kadar önem verilen bir dünyada, kurumların sosyal medya stratejilerinin konuşulup, uygulanması kadar doğal bir durum yoktur. Ancak tüm bu stratejilerin oluşturulmasında, uyulması gereken kural ve prensiplerin de bilinmesi uygun olacaktır. Güvenilir ve nitelikli bilgiye ulaşmak tüm halkın hakkıdır. Güvenilir ve sağlıklı bilgiyi paylaşabilmek ise, tüm uzmanların hakkıdır. Sosyal medyada tüm mecralarda bu bilgiyi paylaşmak ve halkın bilgilendirilmesini sağlamak amacıyla paylaşımlara bir düzey belirlenmesi ve etik kuralların oluşturulması, bu karmaşıklığa bir son verecektir. Günümüzde bilgi kirliliğine müsaade etmeden, halkın doğru kaynaklardan kendi sağlığı ile ilgili doğru bilgiye ulaşabilmesi ve uygulayabilmesi çok önemli bir hale gelmiştir. Kısaca sağlık ile ilgili olarak bilgilerin oluş-

turulup, bir araya getirilip halk ile paylaşılması olarak tanımlayabileceğimiz sağlık okuryazarlığı, geliştirilmesi gereken bir olgudur. Sosyal medya, bu açıdan da çok büyük önem arz etmektedir. Bilginin hızla yayılıp büyük kitlelere çok kısa sürede ulaşabildiği dijital bir dünyada, sağlık gibi önemli bir alanda yanlış bir bilginin katlanarak çok fazla kişiye de ulaşabilme olasılığı, işin ucunun nerelere gidebileceğini bize göstermektedir.

Sosyal medya, paylaşılan tıbbi bilgiler kadar, hastaların yorumları, hastaların kendi yaşadıkları tecrübeler, tedaviden elde ettikleri faydalar, kullandıkları ilaçlar, tedavi yöntemleri, tedavi sırasında yaşadıkları zorluklar, tedavi ücretleri, tedaviyi yapan hekim ve sağlık kurumları hakkındaki yorumları ve sayabileceğimiz çok daha fazlasını içeren paylaşımlar gibi, pek çok bilgiyi içermektedir.

İnsan ne kadar kendine has bir varlıksa, sağlık da bir o kadar kişiye has özel hassasiyetler içerebilir. Paylaşılan bilgiler kişiye ve durumuna ait ise, bir başkası için bu bilginin kullanılması, çok ciddi hatalara ve yanlış anlaşılmalara sebep olabilir. Bu durum soğuk algınlığında içilebilecek bir çaydan, zayıflama çayına, detoks önerilerinden, kanser tedavisine, kanser tedavisinden, özel bitki çaylarına kadar değişen bir spektrumda paylaşımlara kadar varabilir. Bazen bir kişi için faydalı olan bir tedavi, başkası için çok ciddi zararlara sebep olabilir. Bilginin doğruluğunu araştırmak, kanıta dayalı verilerle paylaşımlarda bulunmanın yanı sıra, bilginin "kimin için ve hangi şartlarda doğru olacağına karar verme" noktası kime aittir ve bu süreç dijital dünyada nasıl kontrol edilebilir? Bu soruların mutlaka netleşmesi gerekir. Dünyada sağlık konusunda sosyal medya kullanımının hemen hemen tüm ülkeler için benzer durumlar içerdiği görülecektir. "Sosyal medya kullanımı çığ gibi büyümekte ve bilgi kirliliği her alanda olduğu gibi sağlık alanında da varlığını sürdürmektedir. Sağlık turizmine önem veren Türkiye için, sosyal medyanın gücü tartışılmaz bir hale gelmiştir. Paylaşımların farklı dillerde de yapılması, standartların belirlenmesi, Türkiye'nin bu alandaki gücünü arttıracaktır.

THE IMPORTANCE OF SOCIAL MEDIA IN HEALTHCARE COMMUNICATION

Health is one of the most vital phenomena for humankind. When it comes to health, an individual's wishes, desires and needs undoubtedly come first. If we take a look at the ever-changing dynamics of the digitalized world, we can realize that this new world is bearing witness to the change and transformation of many of our habits. In the past, it was enough for a patient to heal when got sick. Today, thanks to preventive medicine, people care about discussing the ways of preserving their health, as well as the necessary actions that need to be taken in order to be more healthy individuals. While health communication discusses health before sickness, it also concerns itself with the ways of recovery after people get sick and become patients.

World Health Organization defined health in 1948 with the following statement: "Health is a state of complete physical, mental and social well-being and not merely the absence of disease or infirmity." Although this definition sufficed during that time, it remains incomplete in today's standards. It is essential that people have easy access to health-related information in order to preserve their own health, in addition to keeping their environment healthy. In today's world, new media is rapidly replacing old media. The definition of new media includes digital media technologies such as social media, digital television, computer games, internet and smartphones. All of the news, videos, shares, photos and life stories can raise awareness and induce behavioral change in people's lives. Today, social media enjoys a snowballing growth, and it began to embrace even the naysayers who strictly said "Never!" in the past.

The health sector in our country includes many restrictive conditions regarding new media. For example, there is a very strict ban of advertising in health sector which has caused innumerable amounts of health care providers to suffer from penalties and fines. Today however, social media and other digital platforms are used for many different purposes. In a world where the appearance and smell of environments, staff uniforms and corporate identities are considered thoroughly in order to stand out, it is only natural that corporations discuss and employ social media strategies. However, when forming all these strategies, it is beneficial to know the necessary rules and principles. It is the general public's right to access credible and qualified information. It is the health care specialist's right to share credible and qualified information, as well. For the purpose of sharing this kind of information and educating the general public, establishing a certain standard of ethical rules will resolve the complications concerning this topic. It has become of utmost importance that the general public has access to accurate information regarding their own health from credible sources, in addition to using this information for the sake of their own health. Defined as the aggregation and sharing of health-related information with the general public, Health

Literacy is a topic which calls for development. Social media have a significant importance in this respect. In a digital world where the speed of information is close to the speed of light, the probability of false information spreading to huge amounts of people in a multiplicative manner, clearly shows where this situation can lead to, if left unchecked. Social media includes too many different kinds of information to be mentioned here fully, such as comments of patients, patient stories, benefits from their treatment, medications they use, treatment methods, hardships that they have encountered during treatment, treatment fees, comments about the performing physician and health corporations. Health can have unique sensibilities just like each individual who has his own uniqueness. If the shared information belong to an individual or their condition, the usage of this information for someone else can cause serious mistakes in addition to misunderstandings. This situation concerning health related posts can vary in a broad spectrum, from the type of tea which can be consumed for common cold to detox recommendations, from cancer treatments to special types of herbal tea.

Sometimes, a treatment which can be beneficial for someone may cause serious issues for someone else. In addition to researching the credibility of the provided information and sharing posts that include scientifically proven data, the questions of decision-making regarding the credibility of information that establishes which information is accurate for who and under what circumstances, must certainly be clarified. When considered, it can be observed that social media usage regarding health care includes similar situations for almost all the countries around the world.

Social media consumption becomes bigger like a snowball every day, and the info pollution exists in health care as much as other fields. The power of social media became indisputable for Turkey, which gives importance to health tourism. Posting multilingual content and establishing the standards for such content will empower Turkey in this field.